

Till socialutskottet

Socialutskottet har den 10 oktober 2000 beslutat att bereda bl.a. utbildningsutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 1999/2000:137 *Barn – här och nu. Redogörelse för barnpolitiken i Sverige med utgångspunkt i FN:s konvention om barnets rättigheter*, jämte motioner i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Utbildningsutskottet begränsar sitt yttrande till att avse motionerna 2000/01:So11 yrkandena 2, 5, 6 och 11, 2000/01:So12 yrkandena 2, 3, 4, 5, 6, 7 och 15, 2000/01:So13 (delvis) och 2000/01:So14 yrkandena 1 och 5.

De motionsyrkanden som behandlas anknyter huvudsakligen till skrivelsens avsnitt 3.2 Förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan. Re-geringen beskriver i avsnittet utvecklingen under 1990-talet och redovisar pågående initiativ och åtgärder.

Valfrihet inom barnomsorg och skola

I motion 2000/01:So13 (m) framhålls i den del som berör utbildningsutskottets beredningsområde att de fyra borgerliga partierna lagt fram ett förslag som innebär att barnomsorgsstödet omfattar alla och inte går omvägen via kommunerna. Genom avdrag för styrkta barnomsorgskostnader ges enligt motionärerna möjlighet till flexibla barnomsorgslösningar i hemmiljö. I stället för den allmänna förskolan förespråkar motionärerna införandet av en barnskola för åldrarna fyra till sex år. Med en barnskola med tydlig pedagogisk profil och med en flexibel skolstart ges alla barn en bra grund för lärande. Rätten att välja skola ger föräldrar och elever möjlighet att välja skola som passar barnet bäst. Som en konsekvens av rätten att välja skola följer också enligt motionärerna behovet av en nationell finansiering av grundskolan.

U t s k o t t e t anser att socialutskottet bör avstyrka yrkandet. Beträffande valfrihet inom barnomsorgen vill utskottet framhålla att en mycket viktig faktor för valfrihet inom detta område är en väl utbyggd förskoleverksamhet med möjlighet till olika alternativ t.ex. vad gäller olika pedagogiska inriktningar. Utskottet noterar att Sverige för närvarande tillsammans med elva andra länder deltar i en stor jämförande studie av verksamheter för förskolebarn. I en rapport hösten 1999 (*Early Childhood Education and Care Policy in Sweden*) framhåller OECD-experterna mångfalden och flexibiliteten i det

svenska systemet. Det finns en mängd former och inriktningar som är anpassade till barnens och familjernas behov, nattöppna förskolor för skiftarbetare och språkprogram för invandrarbarn nämns som exempel. Även innehållet är variationsrikt, menar experterna, och nämner förskolor som satsar på ekologi, data, miljö eller använder en särskild pedagogisk metod som Montessori eller Reggio Emilia-inspirerad pedagogik. Den svenska förskoleverksamheten anpassar sig enligt experterna smidigt och flexibelt till barns och föräldrars behov.

Enligt utskottets mening finns det en omfattande valfrihet inom skolväsendet. Elever och föräldrar har successivt givits större rätt och möjlighet att välja skola. I fråga om grundskolan föreskrivs i skollagen (1985:1100) att kommunen vid fördelningen av elever på olika skolor så långt möjligt skall beakta föräldrarnas önskemål om att deras barn skall tas emot vid en viss skola (4 kap. 6 §). Detta gäller under förutsättning att inte andra elevers berättigade krav på placering i en skola nära hemmet åsidosätts eller betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen. En kommun skall i sin grundskola även ta emot en elev för vars grundutbildning kommunen inte är skyldig att svara, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens grundskola (4 kap. 8 §). Föräldrar kan också som alternativ till den kommunala skolan välja en fristående skola.

Även på gymnasienivå kan en fristående skola väljas. Om en elev tas in till utbildning vid en fristående gymnasieskola är hemkommunen skyldig att lämna bidrag om Skolverket förklarat skolan bidragsberättigad. Däremot är kommunen inte skyldig att betala interkommunal ersättning för en elev som vill genomgå en gymnasieutbildning i en annan kommuns skola om hemkommunen kan erbjuda samma program eller nationellt fastställda inriktning och eleven inte på grund av sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den andra kommunen (5 kap. 8 och 24 §§ skollagen). När det gäller val i hemkommunens utbud mellan olika skolor som har samma program finns det inga centrala bestämmelser. Det förekommer också ett stort antal riksrekryterande utbildningar i form av specialutformade program och utbildningar inom nationella program i gymnasieskolan. Dessa utbildningar regleras i 2 kap. gymnasieförordningen (1992:394) samt i bilagorna 2 och 3 till förordningen.

Utskottet vill också något beröra frågan om införande av en nationell skolpeng. Riksdagen har tidigare vid ett flertal tillfällen avslagit liknande motionsyrkanden (jfr bet. 1999/2000:UbU1, 1999/2000:UbU8, 1999/2000:UbU10). Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning att en schablonberäknad nationell skolpeng inte ger de grundläggande förutsättningarna för att kraven på en likvärdig skola av hög kvalitet för alla elever skall kunna uppfyllas. Resurser till skolans verksamhet måste fördelas med utgångspunkt i de behov som enskilda elever, olika grupper av elever och skolor faktiskt har. Utskottet finner det därför inte rimligt att införa en central resursfördelning.

Barnomsorgen

I motion 2000/01:So14 (kd) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att barnomsorgen är ett komplement till familjen. Motionärerna anför att det är hög tid att uppvärdera föräldraskapets betydelse. Begreppet barnomsorg skall omfatta såväl föräldrarnas omsorg i det egna hemmet som daghem, fritidshem, familjedaghem, föräldrakooperativ eller andra alternativa former. I motion 2000/01:So12 (fp) yrkande 2 begärs en skärpning av barnomsorgslagen. Det bör bli fler fritidshemsplatser. Målsättningen är att alla barn skall erbjudas fritidshemsplats under hela grundskolan, heter det i motionen.

Utskottet vill anföra följande.

Förskoleverksamhet (förskola, familjedaghem och öppen förskola) och skolbarnsomsorg (fritidshem, familjedaghem och öppen fritidsverksamhet) skall enligt nu gällande regler tillhandahållas för barn i åldern 1–12 år i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller barnets eget behov (2 a kap. 1 och 6 §§ skollagen). Verksamheterna är således ett frivilligt komplement för de föräldrar och barn som behöver det. Enligt utskottets uppfattning har barnomsorgen sedan lång tid tillsammans med föräldraförsäkringen och barnbidraget varit en av hörnstenarna i den svenska familjepolitiken. Förskoleverksamhetens och skolbarnsomsorgens uppgift är att ge barn en god omsorg och stimulera deras utveckling och lärande. Verksamheterna har också en social betydelse genom att de bidrar till att utjämna skillnader i uppväxtvillkor för barn i olika befolkningsgrupper och skapar mötesplatser för barn med olika etnisk, kulturell och social tillhörighet. Barnomsorgen har också stor betydelse för barnfamiljernas ekonomi och för jämställdheten mellan kvinnor och män.

Utskottet vill peka på att regeringen under de senaste åren drivit ett omfattande reformarbete i syfte att vidareutveckla förskoleverksamhetens och skolbarnsomsorgens pedagogiska roll. Förskoleklassen har införts som en frivillig skolform. Grundskolans läroplan har anpassats till att också omfatta förskoleklassen och fritidshemmet. År 1998 fick förskolan sin första läroplan (Lpfö 98). Genom läroplanen intar förskolan sin plats som det första steget i samhällets samlade utbildningssystem för barn, ungdomar och vuxna. I läroplanen sägs bl.a. följande: "Det enskilda barnets utveckling och lärande skall främjas i nära samverkan mellan förskola och hem." Enligt utskottets uppfattning innebär det att förskola och familjen kompletterar varandra. Något särskilt tillkännagivande till regeringen i denna fråga behövs inte enligt utskottets mening. Motion 2000/01:So14 yrkande 5 bör avstyrkas av socialutskottet.

Socialutskottet bör också avstyrka motion 2000/01:So12 yrkande 2. En utvidgad skyldighet för kommunerna att tillhandahålla skolbarnsomsorg torde innebära betydligt ökade kostnader. Kommunerna har i dag en skyldighet att tillhandahålla skolbarnsomsorg för barn t.o.m. 12 års ålder för de föräldrar som behöver det på grund av förvärvsarbete eller studier eller för barnets eget behov. Enligt vad utskottet har erfarit har i dag 2 av 3 barn i åldern 6–9 år och 7% av 10–12-åringarna skolbarnsomsorg.

Skolan

Elever i behov av särskilt stöd

Motioner

Enligt motion 2000/01:So12 (fp) bör fler dyslexicentrum upprättas, så att alla barn som har läs- och skrivsvårigheter kan få hjälp med sina problem (yrk. 3). Motionärerna betonar vikten av att hjälpen bör sättas in tidigt. Detta förutsätter att berörda personalgrupper får en adekvat utbildning om dyslexi (yrk. 4). Behovet av fler logopeder och kompetensutveckling av berörda personalgrupper när det gäller stamning tas upp i yrkande 5 i motionen. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om ett uppdrag till berörda myndigheter i syfte att berörd personal får adekvat utbildning om ADHD. I motion 2000/01:So14 (kd) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om insatser mot psykisk ohälsa hos barn. Barn och ungdomar med psykiska problem måste identifieras tidigt. Ett steg vore att öka lärarnas kunskap på detta område, heter det i motionen.

Utskottets bedömning

Det finns enligt utskottets mening ett betydande behov av kompetensutveckling för lärare och annan personal i frågor som rör elever i behov av särskilt stöd. Kommunerna har som arbetsgivare ansvar för att fortbilda sin personal. När det gäller den personal som har hand om utbildningen är detta föreskrivet i skollagen (2 kap. 7 §). Staten kan dock på olika sätt stödja kompetensutveckling t.ex. genom att ge bidrag till särskilda insatser. Utskottet vill peka på att regeringen i budgetpropositionen för år 2000 (prop. 1999/2000:1 utg.omr. 16 s. 67, bet. UbU1) har avsatt sammanlagt 500 miljoner kronor för utvecklingsinsatser inom skolväsendet under perioden 2000–2002, bl.a. för kompetensutveckling av lärare inom det specialpedagogiska området och inom området språkutveckling (läs- och skrivprocessen). Behovet av forskning och utveckling när det gäller elever med funktionshinder understryks också i budgetpropositionen för år 2000. Skolverket disponerar sammanlagt 6 miljoner kronor under en treårsperiod för att stödja och stimulera pedagogisk forskning inom detta område. Enligt utskottets uppfattning kommer det specialpedagogiska kunnandet att öka bland lärarna när den nya lärarutbildningen införs med början den 1 juli 2001 (prop. 1999/2000:135, bet. 2000/01:UbU3).

Utskottet vill framhålla att det finns en skyldighet för skolan att utarbeta ett åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd. Utskottet vill betona att stöd till elever i behov av särskilt stöd måste anpassas till varje elevs individuella behov.

Utskottet vill i sammanhanget också peka på att kommittén för översyn av skollagen (dir. 1999:15) har uppdrag som berör elever i behov av särskilt stöd: Kommittén skall bl.a. analysera hur termerna ”elevens rätt” respektive ”kommuns skyldighet” används i skollagen och vid behov föreslå de förändringar som krävs för en ökad tydlighet vad gäller termernas innebörd. Kommittén skall redovisa sitt uppdrag senast den 1 maj 2001. Vidare bereds för

närvarande betänkandet *Från dubbla spår till Elevhälsa* (SOU 2000:19) inom Regeringskansliet. I betänkandet tas frågor upp som rör elever i behov av särskilt stöd. Utskottet har erfarit att regeringen planerar att lämna en proposition i ämnet senare under våren 2001.

Utskottet vill i sammanhanget peka på att regeringen i budgetpropositionen för år 2001 har föreslagit en kraftfull satsning på fler vuxna i ungdomsskolan och fritidshemmen. Regeringen avser att successivt fr.o.m. höstterminen 2001 tillföra kommunerna ökade resurser under en femårsperiod. Därefter skall medlen inordnas i det generella statsbidraget som får en varaktig nivåhöjning med 5 miljarder kronor. Utskottet utgår från att medlen kommer att ha stor betydelse för elever i behov av särskilt stöd.

Mot bakgrund av vad utskottet anfört och redovisat bör enligt utskottets mening socialutskottet föreslå att motionerna 2000/01:So12 yrkandena 3, 4, 5 och 6 samt 2000/01:So14 yrkande 1 avslås.

Skolhälsovård

Enligt motion 2000/01:So12 (fp) yrkande 7 har skolhälsovården en viktig roll när det gäller att fånga upp och hjälpa barn med hälsoproblem och andra behov av särskilt stöd.

U t s k o t t e t delar motionärernas uppfattning att skolhälsovården har en viktig roll när det gäller att fånga upp och hjälpa barn med hälsoproblem och andra behov av särskilt stöd. Utskottet föreslår emellertid att socialutskottet avstyrker yrkandet. Utskottet har i det föregående redovisat att regeringen planerar att lämna en proposition om elevvård och skolhälsovård under senare delen av våren 2001. Enligt utskottets mening bör pågående beredningsarbete i Regeringskansliet avvaktas.

Mobbning

I motion 2000/01:So11 (mp) yrkande 5 framhålls att det finns stor variation beträffande skolors handlingsprogram och kunskaper om åtgärder mot mobbning. Ansvar för att minska mobbningen vilar på de vuxna. Det krävs mycket, både av engagemang och resurser, för att få en skola att fungera, heter det i motionen.

U t s k o t t e t anser att socialutskottet bör föreslå avslag på yrkandet. Utskottet vill framhålla att tydliga föreskrifter mot mobbning och annan kränkande behandling i dag finns i skolans styrdokument såsom skollag och läroplaner. Såväl skollagen som läroplanerna är för närvarande föremål för översyn. I direktiven till 1999 års skollagskommitté (dir. 1999:15) anges att kommitténs översyn av gällande regler även skall omfatta frågor kring kränkande behandling. En arbetsgrupp har tillsatts inom Utbildningsdepartementet för att göra en översyn av läroplanerna som styrdokument. Utredningen och arbetsgruppen skall arbeta fram till den 1 maj respektive 31 maj 2001. Det anges i uppdraget till arbetsgruppen att denna bör ha nära kontakt med Skollagskommittén för ett ömsesidigt utbyte av synpunkter och erfarenheter.

Det är, enligt utskottets mening, främst lokalt ute i kommunerna och på de enskilda skolorna som utvecklingen av arbetet mot mobbning nu måste ske.

Utskottet har vid ett flertal tillfällen tidigare behandlat motionsyrkanden mot mobbning i skolan (jfr senast bet. 1999/2000:UbU15 s. 45). Utskottet vill upprepa att utskottet ser det som angeläget att Skolverket i sin tillsynsverksamhet följer upp skolornas arbete mot mobbning och annan kränkande behandling.

Arbetsmiljöarbetet i skolan

I motion 2000/01:So12 (fp) yrkande 15 begärs att en nationell handlingsplan tas fram för arbetsmiljöarbetet i skolan. Skolverket bör ta fram gemensamma riktlinjer och handlingsplaner för hur detta arbete skall bedrivas, så att det tillfredsställer alla barns och anställdas berättigade krav på en säker arbetsmiljö.

U t s k o t t e t vill anföra följande.

Arbetsgivaren har enligt arbetsmiljölagen (1977:1160) ansvar för att verksamheten bedrivs på ett sådant sätt att en tillfredsställande arbetsmiljö säkerställs. Ansvaret för att arbetsmiljöaspekter beaktas vilar på skolhuvudmannen eller, efter delegation, på rektor.

Utskottet har i det föregående redovisat att skolans styrdokument för närvarande ses över. En kommitté arbetar med att se över skollagen (dir. 1999:15) och en arbetsgrupp arbetar med att se över läroplanerna. Som utskottet också redovisat finns en koppling mellan dessa båda översyner. Skollagskommittén har i uppdrag att också se över frågor om arbetsmiljön i skolan. Kommittén skall göra en översyn och vid behov föreslå förändringar av gällande regler för att stärka barns, ungdomars och vuxnas skydd och säkerhet i barnomsorgs- och skolverksamheten särskilt vad avser arbetsmiljö- samt hälso- och sjukvårdslagstiftningen. Kommittén skall också se över gällande ansvarsfördelning mellan stat och kommun och om den behöver förtydligas. Kommitténs arbete skall redovisas den 1 maj 2001 och arbetsgruppens arbete den 31 maj 2001.

Utskottet vill i sammanhanget än en gång peka på att regeringen i budgetpropositionen för år 2001 har föreslagit en kraftfull satsning på fler vuxna i ungdomsskolan och fritidshemmen. Regeringen avser att successivt fr.o.m. höstterminen 2001 tillföra kommunerna utökade resurser under en femårsperiod. Därefter skall medlen inordnas i det generella statsbidraget som får en varaktig nivåhöjning med 5 miljarder kronor.

Utskottet föreslår med hänvisning till vad utskottet har anfört och redovisat att socialutskottet avstyrker motion 2000/01:So12 yrkande 15.

Kultur i skolan

I motion 2000/01:So11 (mp) yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om kultur i skolan. Motionärerna framhåller att man i bistra tider i första hand skurit ned på olika kultursatsningar – bl.a. har den kommunala musikskolan på många håll varit hårt drabbad med mindre utbud av kurser och högre avgifter.

U t s k o t t e t vill anföra följande.

Den kommunala musikskolan är inte reglerad i skollagen och ingår inte skolans verksamhet. Utskottet begränsar sig därför till att behandla yrkandet endast till den del det berör kultur i skolan. Utskottet vill i sammanhanget redovisa att sammanlagt 110 miljoner kronor har avsatts under budgetåren 1999–2001 för det s.k. tiopunktsprogrammet för skolan. Insatser för kultur i skolan ingår som en del i detta program. Utskottet föreslår att socialutskottet avstyrker yrkandet.

Asylsökande barn

Enligt motion 2000/01:So11(mp) yrkande 11 diskrimineras asylsökande barn. De har sämre rättigheter än andra barn beträffande skolgång, rätt till förskola och rätten att bli hörda.

U t s k o t t e t noterar att regeringen anmält att den avser att lämna en proposition om asylsökande barn i januari 2001. Utskottet anser att regeringens beredningsarbete bör avvaktas och föreslår att socialutskottet avstyrker yrkandet.

Det livslånga lärandet

I motion 2000/01:So11 (mp) yrkande 2 tas frågor upp med anknytning till det livslånga lärandet. Motionärerna ifrågasätter regeringens beskrivning av möjligheterna för dagens unga att ångra studieval, börja om och pröva nytt. De pekar på att studiemedelssystemet är uppbyggt utifrån att man relativt klart måste veta vilken utbildningsväg man skall gå i och med att det finns ett tämligen lågt satt tak för antalet beviljade terminer med studiemedel.

U t s k o t t e t föreslår att socialutskottet avstyrker yrkandet. Riksdagen behandlade under förra hösten regeringens förslag till ett reformerat studiestödssystem (prop. 1999/2000:10, bet. UbU7, rskr. 96). Den längsta tiden för studiemedel på högskolenivå fastställdes till 240 veckor (6 normala studieår). Regeringen föreslog (och riksdagen ställde sig bakom) att tid utöver de fastställda tidsgränserna skall kunna beviljas endast om det finns synnerliga skäl. Detta innebar en skärpning av gällande regler om särskilda skäl. Det finns enligt utskottets mening ingen anledning att förändra det av riksdagen nyligen beslutade studiestödssystemet.

Stockholm den 24 oktober 2000

På utbildningsutskottets vägnar

Jan Björkman

I beslutet har deltagit: Jan Björkman (s), Britt-Marie Danestig (v), Beatrice Ask (m), Eva Johansson (s), Inger Lundberg (s), Yvonne Andersson (kd), Lars Hjertén (m), Majléne Westerlund Panke (s), Torgny Danielsson (s), Tomas Eneroth (s), Lennart Gustavsson (v), Erling Wälivaara (kd), Per Bill (m), Gunnar Goude (mp), Sofia Jonsson (c), Ulf Nilsson (fp) och Anders Sjölund (m).

Avvikande meningar

1. Valfrihet inom barnomsorg och skola

Beatrice Ask (m), Lars Hjertén (m), Per Bill (m) och Anders Sjölund (m) anför:

Vi vill betona att det är familjens möjlighet att själv fatta beslut och stå på egna ben som behöver förstärkas. Vi vill skapa möjligheter att förena familjeliv och yrkesliv på ett bra sätt men samtidigt ge de föräldrar som så önskar en reell möjlighet att vara hemma med barnen längre än vad föräldraförsäkringen medger. De fyra borgerliga partierna lade i våras fram ett gemensamt förslag som innebär att barnomsorgsstödet omfattar alla och inte går omvägen via kommunerna. Förslaget om maxtaxa innebär att föräldrarnas valfrihet begränsas. Genom vårt förslag med avdrag för styrkta barnomsorgskostnaderna ges möjlighet till flexibla barnomsorgslösningar i hemmiljö. I stället för en allmän förskola för fyra- och femåringar förespråkar vi en barnskola för barn i åldern fyra till sex år. En barnskola med en tydlig pedagogisk profil och med en flexibel skolstart ger alla barn ett spännande alternativ som lägger en bra grund för lärande.

Utskottets majoritet beskriver att skollagen ger föräldrar och elever valmöjligheter och att kommunernas skolorganisation skall planeras utifrån föräldrars önskemål, vilket är helt korrekt. Problemet är att den socialdemokratiska regeringen inte tagit några initiativ för att förverkliga intentionerna bakom reglerna, trots rapporter om att flertalet kommuner inte informerar elever och föräldrar om deras rättigheter, än mindre planerar den egna organisationen efter att ha tagit reda på elevers och föräldrars önskemål vad gäller val av skola. Ett naturligt led i vår ambition att förverkliga ett aktivt val av skola och rättvisa mellan skolor med olika huvudmän är införande av en nationell skolpeng.

Enligt vår uppfattning bör socialutskottet tillstyrka Moderaternas motion 2000/01:So13.

2. Barnomsorgen

Yvonne Andersson (kd) och Erling Wälivaara (kd) anför:

Enligt vår uppfattning är det hög tid att uppvärdera föräldraskapets betydelse och myndigförklara föräldrarna. Begreppet barnomsorg skall omfatta såväl föräldrarnas omsorg i det egna hemmet som daghem, fritidshem, familjedaghem, föräldrakooperativ eller andra alternativa former. Vi anser att socialutskottet bör tillstyrka Kristdemokraternas motion 2000/01:So14 yrkande 5.

3. Barnomsorgen

Ulf Nilsson (fp) anför:

Rätten till barnomsorg för det barn vars föräldrar så önskar är en väsentlig del av en god barndom. Det möjliggör för båda föräldrarna att yrkesarbeta. Kvinnorna ges genom barnomsorgen tillsammans med föräldraförsäkringen möjligheten att slippa välja mellan barn och yrkesarbete. Det skapar frihet och självständighet för många kvinnor.

En oroande tendens på senare år är den minskade möjligheten till fritidsplats. Behovet av fritidshem uppfylls inte av kommunerna. Det innebär i praktiken att många nioåringar blir nyckelbarn och skall klara sig själva efter skolan och på många av skolårets lov. Folkpartiet liberalerna föreslår en skärpning av barnomsorgsgarantin, så att det blir fler fritidsplatser. Målsättningen är att alla barn skall erbjudas fritidsplats under hela grundskolan. Socialutskottet bör tillstyrka motion 2000/01:So12 yrkande 2.

4. Elever i behov av särskilt stöd

Ulf Nilsson (fp) anför:

Läs- och skrivsvårigheter är i dag ett stort problem som många människor lider av. Det är mycket viktigt att hjälpen sätts in tidigt, helst redan på förskolenivå. Det förutsätter emellertid att förskole- och specialpedagogerna har fått en gedigen utbildning om dyslexi, om behandlingsmetoder och åtgärdsprogram. I Sverige finns flera dyslexicentrum men deras resurser är otillräckliga för alla dem som behöver hjälp. Det bör upprättas fler sådana centrum, så att alla de barn som har läs- och skrivsvårigheter kan få hjälp med sina problem.

Stamning är ett långt vanligare problem än vad många tror. Det är viktigt att diagnosen ställs och behandlingen sätts in tidigt. Det är viktigt att BVC-personal, skolhälsovårdspersonal och lärare medvetandegörs om detta och får utbildning om stamning och hur man kan hjälpa barnen med detta problem. Det behövs en kompetensutveckling av berörd personal. Vidare bör berörda myndigheter, bl.a. Socialstyrelsen, få i uppdrag att utarbeta ett rikstäckande program för hur barn som stammar skall få hjälp med sina problem. Berörda myndigheter bör också få i uppdrag att se till att lärare, förskolepersonal och personal inom barn- och skolhälsovården får en adekvat utbildning om diagnosgruppen ADHD och/eller DAMP. Det är viktigt att barn med denna diagnos får hjälp tidigt för att undvika att problemen blir större när de blivit vuxna.

Mot denna bakgrund bör socialutskottet tillstyrka Folkpartiets motion 2000/01:So12 yrkandena 3, 4, 5 och 6.

5. Elever i behov av särskilt stöd

Yvonne Andersson (kd) och Erling Wälivaara (kd) anför:

Barn och ungdomar med psykiska problem måste kunna identifieras tidigt och få stöd och hjälp innan grav psykisk ohälsa utvecklats. Ett steg i rätt

riktning vore att öka lärarnas kunskap inom området. Socialutskottet bör tillstyrka Kristdemokraternas motion 2000/01:So14 yrkande 1.

6. Skolhälsovård

Ulf Nilsson (fp) anför:

Skolhälsovården har en viktig roll när det gäller att tidigt fånga upp och hjälpa barn och ungdomar med hälsoproblem och andra behov av särskilt stöd. Skolhälsovården har i dag på många håll nedrustats till men för barns hälsa och välbefinnande. Enligt Folkpartiets uppfattning bör skolhälsovården förstärkas. Vår motion 2000/01:So12 yrkande 7 bör tillstyrkas av socialutskottet.

7. Arbetsmiljöarbetet i skolan

Ulf Nilsson (fp) anför:

Skolverket bör ta fram gemensamma riktlinjer och handlingsplaner för hur arbetsmiljöarbetet skall bedrivas nationellt, inom varje kommun och inom varje skolenhet så att det tillfredsställer alla barns och anställdas berättigade krav på en säker och bra arbetsmiljö. Socialutskottet bör tillstyrka motion 2000/01:So12 yrkande 15.

Särskilda yttranden

1. Barnomsorgen

Beatrice Ask (m), Lars Hjertén (m), Per Bill (m) och Anders Sjölund (m) anför:

Den socialdemokratiska barnomsorgspolitiken har konsekvent inneburit en nedtoning av föräldrars betydelse och ansvar, med bekymmersamma konsekvenser som följd. Valfriheten är i praktiken mycket liten, och talet om den offentliga barnomsorgen som ett "frivilligt komplement" är dessvärre mest teoretiskt. Ett tillkännagivande i enlighet med motionen (2000/01:So14 yrkande 5) synes emellertid föga verksamt, då den förda politiken ligger i linje med socialdemokratiska idéer.

2. Elever i behov av särskilt stöd

Beatrice Ask (m), Lars Hjertén (m), Per Bill (m) och Anders Sjölund (m) anför:

Stöd till elever med svårigheter är inte enbart en fråga om resurser. Vi anser att majoriteten som vanligt hänvisar till medel som när retoriken analyseras anses räcka till att lösa alla problem. Så är det inte i verkligheten. Lika viktigt är prioriteringar och hur verksamheter organiseras. När det gäller elever med talsvårigheter vill vi bl.a. erinra om vår kritik av Hällsboskolans nedläggning.